

VLERËSIMI I KOMUNITETIT PËR QEVERISJEN

RAPORT BASHKIA SHKODËR

RAPORT

VLERËSIMI I KOMUNITETIT PËR QEVERISJEN 2016

BASHKIA SHKODËR

SHËNIM I RËNDËSISHËM

Ky raport u përgatit me:

Mbështetjen financiare dhe teknike të Agjencisë për Zhvillim Ndërkombëtar të Shteteve të Bashkuara të Amerikës (USAID). Pikëpamjet e shprehura në këtë botim nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht pikëpamjet e Agjencisë së Shteteve të Bashkuara për Zhvillimin Ndërkombëtar ose të Qeverisë së Shteteve të Bashkuara.

Dhe me

Mbështetjen financiare dhe teknike të Njesisë së Kombeve të Bashkuara për Barazinë Gjinore dhe Fuqizimin e Grave (UN Women), në kuadër të programit “Lidershipi dhe Pjesëmarrja Politike”. Ky program është financuar nga Qeveria Suedeze nëpërmjet Fondit të Koherencës së Kombeve të Bashkuara dhe është pjesë e “Programit të Bashkëpunimit ndërmjet Qeverisë së Shqipërisë dhe Kombeve të Bashkuara 2012-2016”. Mendimet dhe pikëpamjet e shprehura në këtë raport janë të autorëve dhe nuk përfaqësojnë domosdoshmërisht mendimet e UN Women, të Agjencive të Kombeve të Bashkuara apo të Qeverisë Suedeze.

AUTORËT

Raporti u përgatit dhe u hartua nga ekspertët e Qendrës Aleanca Gjinore për Zhvillim në bashkëpunim me “Dimension Human” dhe “Gruaja Shkodrane” me mbështetjen dhe asistencën:

Laureta MEMO, Eksperte për Angazhimin Qytetar dhe Komunikimin, USAID/Projekti i Planifikimit dhe Qeverisjes Vendore

Fiorela SHALSI, Menaxhere e Programit Kombëtar “Lidershipi dhe Pjesëmarrja në Politikë”, UN Women

Të drejtat e publikimit

© Aplikimet për lejen për të riprodhuar ose përkthyer të gjithë ose një pjesë të këtij studimi duhet bërë në zyrën e GADC-së me adresë:

Rr. Abdyl Frashëri”, P.10/1, shk.1, ap.3

E-Mail: gadc@gadc.org.al

www.gadc.org.al

TABELA E PËRMBAJTJES

MIRËNJOHJE	5
SHKURTIME	6
1. HYRJE	7
2. PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE	8
3. PROFILI I BASHKISË SHKODËR	9
4. METODOLOGJIA	10
5. PËRSHKRIM I PROJEKTIT	12
6. PËRMBLEDHJE E REZULTATEVE	14
7. GJETJET KRYESORE	16
8. KONKLUSIONE DHE REKOMANDIME	19
8.1 KONKLUSIONE PËR QYTETIN	19
8.1.1 SHËRBIMET PUBLIKE – CILËSIA DHE EFIÇENCA	19
8.1.2 DEMOKRACIA VENDORE DHE MIRËQEVERISJA	20
8.1.3 ZHVILLIMI EKONOMIK VENDOR	21
8.1.4 TË DREJTAT E NJERIUT NË NIVEL LOKAL.....	22
8.2 KONKLUSIONE DHE REKOMANDIME PËR NJËSITË ADMINISTRATIVE.....	23
8.2.1 SHËRBIMET PUBLIKE - CILËSIA DHE EFIÇENCA	23
8.2.2 DEMOKRACIA LOKALE - MIRËQEVERISJA.....	24
8.2.3 ZHVILLIMI EKONOMIK VENDOR	24
8.2.4 TË DREJTAT E NJERIUT NË NIVEL LOKAL.....	25
8.3 REKOMANDIME	26
RRETH QENDRËS ALEANCA GJINORE PËR ZHVILLIM	28

MIRËNJOHJE

Me mirënjohje falënderojmë të gjithë ata që ndihmuan në realizimin e këtij raporti për të vlerësuar qeverisjen vendore dhe gjithë qytetarët e Bashkisë Shkodër, të cilët morën pjesë aktive në aktivitet e realizuara përmes projektit dhe përmes argumenteve vlerësuan mirëqeverisjen lokale për bashkinë e tyre.

Një falënderim i veçantë i dedikohet znj. Voltana Ademi dhe stafit të saj, të cilët morën angazhime konkrete përballë qytetarëve bazuar në sugjerimet e tyre për përmirësimin e punës në Bashkinë e Shkodrës.

Një falënderim gjithashtu shkon edhe për mbështetësit dhe financuesit e këtij projekti, Programit të Kombeve të Bashkuara për Gratë në Shqipëri, UN Women dhe Projektit të USAID për Planifikimin dhe Qeverisjen Vendore (PLGP) për mbështetjen financiare dhe teknike gjatë zbatimit të projektit.

SHKURTIME

NJQV	Njësi të Qeverisjes Vendore
KKQV	Komisioni Këshillimor Qytetar Vendor
QAGJZH	Qendra “Aleanca Gjimore për Zhvillim”
RAT	Reforma Administrative-Territoriale
VKQ	Vlerësimi i Komunitetit për Qeverisjen
UN Women	Programi i Kombeve të Bashkuara për Gratë
USAID	Agjencia e Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar

1. HYRJE

Ndërkohë që po bëhet progres për avancimin e procesit të decentralizimit në Shqipëri, sfidat për zbatimin me sukses të qeverisjes vendore të decentralizuar e demokratike janë të mëdha. Reforma Administrative-Territoriale (RAT) që filloi të zbatohet në qershor të vitit 2015, pati ndikim të konsiderueshëm në funksionimin dhe administrimin e njësive të qeverisjes vendore (NJQV). Zvogëlimi i numrit të NJQV-ve nga 373 në 61, çoi rrjedhimisht në rritjen ndjeshëm të territorit, popullsisë dhe kompleksitetit të funksionimit të tyre. Ndikimi i reformës është i madh, jo vetëm në aspektin e përgjegjësive dhe funksioneve të shtuara të njësive vendore, por edhe në ofrimin e shërbimeve me cilësi dhe efikasitet për qytetarët e bashkisë së zgjeruar tashmë. Paralelisht me këtë, bashkitë tani përballen me sfida edhe më të mëdha se më parë për të arritur informimin, përfshirjen dhe përfaqësimin e vërtetë të grave dhe burrave në vendimmarrje.

Në këtë kuadër, që prej vitit 2015, Projekti i USAID për Planifikimin dhe Qeverisjen Vendore (PLGP) dhe UN Women, në bashkëpunim me organizata të shoqërisë civile dhe Komisionet Këshillimore Qytetare Vendore (KKQV) kanë ndërmarrë projektin e Vlerësimit të Komunitetit për Qeverisjen (VKQ) në 10 nga bashkitë më të mëdha në vend. Në pritje të reformës dhe zgjedhjeve vendore të vitit 2015, VKQ u zbatua në bashkitë e Elbasanit, Beratit, Kamzës dhe Vlorës, ku gjetjet dhe rekomandimet e qytetarëve gra dhe burra u prezantuan dhe u përfshinë në axhendat dhe programet e kandidatëve për kryetarë bashkie. Këtë vit, VKQ u zbatua në gjashtë bashki të reja: Fier, Gjirokastrë, Kuçovë, Korçë, Lushnjë dhe Shkodër. Vlerësimi i Komunitetit për Qeverisjen përfshin aspekte kryesore të qeverisjes vendore, të tilla si: (I) cilësia dhe efikasiteti i shërbimeve publike; (II) qeverisja e mirë dhe demokracia lokale; (III) zhvillimi ekonomik dhe (IV) të drejtat e njeriut në nivel vendor.

Përmes vjeljes së opinioneve të qytetarëve në identifikimin dhe përcaktimin e prioriteteve lokale, VKQ synon të krijojë dhe promovojë mekanizma qytetare në funksion të përmirësimit të demokracisë lokale. Procesi i VKQ mundëson monitorimin dhe vlerësimin e performancës së administratës lokale, paralelisht me ndërtimin e urave të dialogut, ndërveprimit dhe bashkëpunimit në nivel vendor.

Vlerësimi i komunitetit për qeverisjen është një qasje dhe mundësi e mirë që bashkitë të kuptojnë nevojat dhe përparësitë e qytetarëve. Harmonizimi dhe përfshirja e rezultateve të vlerësimit të komunitetit në programet vendore, si dhe përpjekja për të influencuar në hartimin e politikave vendore, janë një tregues pozitiv i demokracisë në veprim. Kombinimi i metodologjisë së VKQ me aktorë kyç lokalë, të tillë si Komisionet Këshillimore Qytetare dhe organizata të shoqërisë civile kanë mundësuar zbatimin me sukses të këtij procesi.

2. PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Informacioni i përfshirë në këtë raport prezanton ecurinë e procesit të Vlerësimit të Komunitetit për Qeverisjen në Bashkinë Shkodër në periudhën qershor-nëntor 2016 dhe përfshin vlerësimin nga ana e komunitetit dhe administratës vendore të performancës së shërbimeve të ofruara në nivel vendor, si dhe gjetjet dhe rekomandimet e ardhura nga qytetarët. Procesi i VKQ-së i ofron Bashkisë Shkodër një tablo të qartë të vlerësimit të qytetarëve në lidhje me shërbimet publike, zhvillimin ekonomik, funksionimin e demokracisë vendore dhe të drejtat e njeriut në nivel lokal.

Procesi i Vlerësimit të Komunitetit për Qeverisjen u realizua nga Qendra Aleanca Gjimore për Zhvillim (QAGJZH) në bashkëpunim me Bashkinë Shkodër, njësitë administrative Bërdicë, Dajç dhe Ana e Malit dhe komunitetit në njësitë administrative të sipërpërmendura.

Projekti Vlerësimi i Komunitetit për Qeverisjen u shtri në harkun kohor qershor-nëntor 2016 dhe përfshiu 10 bashki, ndër të cilat edhe Bashkinë Shkodër. Qëllimi i këtij projekti është përmirësimi i demokracisë vendore përmes fuqizimit të mekanizmave qytetarë. Objektiva specifike të tij synojnë të nxisin ndërveprimin dhe dialogun mes qytetarëve dhe autoriteteve vendore, përmes përfshirjes së prioritetëve dhe nevojave të qytetarëve në programet dhe buxhetet vendore, duke krijuar kushte për përmirësime të qëndrueshme të shërbimeve që i ofrohen komunitetit dhe duke fuqizuar në këtë mënyrë bashkëpunimin midis të dyja palëve.

Për realizimin e VKQ u punua ngushtësisht me administratën e bashkisë për të siguruar gatishmërinë dhe bashkëpunimin e tyre në proces, gjë që kërkoi takime dhe diskutime paraprake në lidhje me metodologjinë, fushat që trajtonte VKQ, zonat e përzgjedhura për zbatim dhe pjesëmarrjen qytetare në të. Në bashkërendim me Bashkinë, zonat e zgjedhura për të realizuar VKQ ishin njësitë administrative Bërdicë, Dajç dhe Ana e Malit.

Gjatë procesit të përpunimit të vlerësimeve janë konsultuar gjerësisht materiale, dokumente dhe strategji, të tilla si: Draft Strategjia e Zhvillimit të Territorit, buxheti i Bashkisë për vitin 2016, Plani i Punës së Strategjisë Ndërsektoriale për Decentralizimin dhe Qeverisjen Vendore 2015-2020, Ligji 119/2014 Për të drejtën e Informimit, Ligji 135/2015 për Organizimin dhe Funksionimin e Vetëqeverisjes Vendore, faqja e internetit e Bashkisë, etj.

Në këtë raport do të lexoni: 1) Një profil të shkurtër të Bashkisë Shkodër; 2) Metodologjinë e projektit; 3) Përshkrimin e projektit; 4) Përmbledhjen e rezultave të vlerësimit të qytetarëve korçarë për qeverisjen vendore; 5) Gjetje e rekomandime për të ardhmen.

3. PROFILI I BASHKISË SHKODËR

Bashkia Shkodër kufizohet në veri me Bashkinë e Malësisë së Madhe, në perëndim me Malin e Zi, në lindje me Bashkinë Tropojë, në jug me Bashkinë Vau i Dejës dhe një pjesë e saj me Bashkinë Lezhë. Qendra e kësaj bashkie është qyteti i Shkodrës. Bashkia Shkodër ka në përbërjen e saj 11 njësi administrative, të cilat janë: Shkodër, Ana e Malit, Bërdicë, Dajç, Guri i Zi, Postrinë, Pult, Rrethinat, Shalë, Shosh dhe Velipojë. Ajo ka nën administrimin e saj një qytet dhe 93 fshatra.

Sipas Censurit të vitit 2011, Bashkia e Shkodrës ka një popullsi prej 135,612 banorësh. Ndërkohë që sipas Regjistrimit Civil, kjo bashki ka 200,889 banorë. Bashkia e re shtrihet në një sipërfaqe prej 872.71 km², me një densitet prej 230.18 banorë/km² sipas Regjistrimit Civil dhe 155.39 banorë/km² sipas Censurit 2011.

Pozita gjeografike e bashkisë së Shkodrës dhe kushtet klimaterike i japin asaj avantazhe në zhvillimin e bujqësisë dhe turizmit. Brenda një hapësire prej 100 km, rajoni paraqet kushte optimale natyrore për turizëm bregdetar dhe liqenor (Velipoja dhe liqeni i Shkodrës); turizëm malor (Thethi); turizëm kulturor (qyteti i Shkodrës dhe kështjella e Rozafës) si dhe agro-turizëm.

Burimet natyrore, afërsia e kësaj zone me Malin e Zi dhe lidhjet tradicionale me bashkësinë matanë kufirit përbëjnë një mjet tjetër të rëndësishëm për zhvillimin social dhe ekonomik të Shkodrës.

Bashkia e Shkodrës gjatë viteve të fundit ka pasur një zhvillim të konsiderueshëm në infrastrukturë, por edhe në investime madhore siç janë Ura e Bunës, pika kufitare e Muriqanit, autostrada Shkodër- Hani i Hotit, përfundimi i unazës së qytetit apo ndërtimi i pedonaleve.

Përmbytjet janë një ndër problemet kryesore të Shkodrës, të cilat shkaktojnë dëme të konsiderueshme në pjesën më të madhe të bashkisë së re. Përballë Bashkisë së re shtohet sfida e zgjidhjes së këtij problemi, përmes ndërhyrjeve në lumin e Bunës dhe ndërtimit të argjinaturave në lumenjtë Drin dhe Kir.

Gjatë viteve të fundit, në qytetin e Shkodrës ka pasur një hov të biznesit fason, i cili ka ndikuar pozitivisht në zbutjen e papunësisë. Megjithatë, shifrat e papunësisë në Shkodër vijnë të mbeten të larta. Me reformën administrative nevojitet krijimi i më shumë vendeve të punës dhe lind nevoja e rivalizimit të zonës industriale.

Shkodra është e vetmja qendër universitare në veri të vendit dhe një nga burimet më të rëndësishme (krahas Universitetit të Tiranës) për elitat e shkolluara në këtë pjesë të vendit.

4. METODOLOGJIA

Procesi i Vlerësimit të Komunitetit për Qeverisjen¹ është mjet monitorimi që përdor komunitetin si njësi analize për të nxitur llogaridhënien dhe përgjegjshmërinë sociale dhe publike të institucioneve vendimmarrëse vendore. Vlerësimi i Komunitetit për Qeverisjen njihet ndryshe edhe si “zëri i komunitetit”, pasi i mundëson qytetarëve të shprehin vlerësimin e tyre mbi cilësinë, përshtatshmërinë dhe efikasitetin e shërbimeve publike dhe të propozojë ndryshime në lidhje me shërbimet e ofruara, madje edhe mbi vendimmarrjet vendore. Mekanizmi i VKQ-së zbatohet në një nivel teje të rëndësishëm të qeverisjes, në atë vendor, ku qytetarët janë në kontakt më të drejtpërdrejtë me autoritetet vendimmarrëse dhe mbi të gjitha, me shërbimet e ofruara prej tyre.

Procesi mundëson krijimin e dialogut mes komunitetit dhe autoriteteve vendore, duke përballur mundësitë (burimet që kanë në dispozicion autoritetet vendore) me nevojat reale të komunitetit. Zbatimi i këtij mekanizmi në nivelin vendor ndikon në: zhvillimin e demokracisë me pjesëmarrje dhe arritjen e mirëqeverisjes vendore. Duhet të theksojmë gjithashtu se VKQ-ja nuk është thjesht një proces vlerësimi, pasi shkon përtej tij. Ajo ndërton ndërveprimin mes komunitetit, autoriteteve vendore, organizatave të shoqërisë civile etj, duke krijuar kushte për përmirësime të qëndrueshme të shërbimeve që i ofrohen komunitetit, duke e fuqizuar atë.

Gjatë procesit të VKQ-së parimet kryesore të vlerësimit të shërbimit (pavarësisht nga çështja objekt i VKQ-së) do janë:

- **Përshtatshmëria:** programi apo shërbimi a i reflekton nevojat e grupit të targetuar? A i respekton standardet dhe kriteret që përcakton ligji?
- **Efiçenca:** A po përdoren burimet (financiare, njerëzore, lokale) në mënyrë efektive dhe në kohën e duhur? A përfshihet komuniteti në planifikimin e këtyre bulimeve?
- **Pjesëmarrja:** Sa dhe si nxitet pjesëmarrja e komunitetit në planifikimin dhe zbatimin e programit/shërbimeve? Cilat janë metodat që përdorin autoritetet për të nxitur pjesëmarrjen?
- **Qëndrueshmëria:** jetëgjatësia e programeve, shërbimeve. A janë fondet vjetore në rritje apo ato nuk ekzistojnë?
- **Rezultati:** Çfarë ndryshimesh ka sjellë zbatimi i programit/shërbimit? Çfarë rrugësh përdorin autoritetet për të matur ndikimin??

Përfituesit e Vlerësimit të Komunitetit për Qeverisjen janë komuniteti dhe autoritet vendore. **Procesi i VKQ-së i mundëson komunitetit** të informohet mbi shërbimet që ofrohen nga autoritetet vendore; të shprehë opinionin e tij mbi cilësinë dhe efikasitetin e tyre; të monitorojë përmbushjen e detyrimeve/angazhimeve e tyre në ofrimin e shërbimeve cilësore; të shprehë drejtpërdrejtë tek autoritetet përkatëse opinionin e tij dhe t'u kërkojë atyre përmirësimet e

---

¹ Marrë nga Manuali për Shoqërinë Civile “Vlerësimi i Komunitetit për Qeverisjen”- Mbështetur nga Njësia e Kombeve të Bashkuara për Barazinë Gjinore dhe Fuqizimin e Grave (UN Women), Shtëpia Botuese IDEART, 2012 Tiranë

nevojshme, si dhe të ndërveprojë me autoritetet përkatëse me qëllim përfitim të shërbimeve cilësore e të qëndrueshme. **VKQ i jep mundësinë autoriteteve vendore** të njohin më mirë nevojat dhe prioritetet e komunitetit në përgjithësi, si dhe të grupeve të veçanta të tij; të orientojnë më mirë burimet që kanë në dispozicion në përputhje me këto nevoja dhe prioritetet e komunitetit, të rrisin kapacitetet e tyre, transparencën në qeverisje dhe të përmirësojnë cilësinë dhe përshtatshmërinë e shërbimeve që i ofrojnë komunitetit.

Procesi i Vlerësimit të Komunitetit për Qeverisjen realizohet përmes disa etapave, të tilla si: (1) Vlerësimi për ndjekjen e të dhënave (gjetja dhe konsultimi i dokumenteve, materialeve dhe strategjive që lidhen me Bashkinë); (II) Vlerësimi komunitar për performancën (fokus grupe me qytetare të Bashkisë në zonën urbane dhe rurale); (III) Vlerësimi ose vetë-vlerësimi nga ofruesit e shërbimeve (intervista gjysme të strukturuar me autoritetet lokale); (IV) Takimi i drejtpërdrejt midis përfituesve dhe ofruesve (prezantim publik i gjetjeve dhe rekomandimeve nga ky proces dhe (V) Përgatitja e raportit me qëllim institucionalizimin e procesin, advokimin dhe monitorimin.

5. PËRSHKRIM I PROJEKTIT

Vlerësimi i Komunitetit për Qeverisjen kaloi në disa faza, të cilat janë të detajuara si më poshtë:

Skedat e vlerësimit: Faza përgatitore e projektit ishte shumë e rëndësishme për përcaktimin e aspekteve/fushave që do të mbulonte dhe treguesve që do të përmbante VKQ. Katër fushat e përzgjedhura ishin: (I) cilësia dhe efienca e shërbimeve publike, (II) qeverisja e mirë dhe demokracia lokale, (III) zhvillimi ekonomik dhe (IV) të drejtat e njeriut në nivel vendor. Bazuar në to u përcaktuan edhe 20 treguesit e performancës. U përgatitën tre lloje skedash specifike për qytetin, njësinë administrative dhe një përmbledhëse me vlerësimin e qytetareve dhe ofruesve të shërbimeve. Treguesit që u përdorën për Vlerësimin e Komunitetit për Qeverisjen janë:

SHËRBIMET PUBLIKE

Rrugët
Ndriçimi
Pastrimi
Gjelbërimi
Uji i pishëm & kanalizimet

DEMOKRACIA VENDORE/ MIRËQEVERISJA

Informimi dhe komunikimi
Transparenca
Pjesëmarrja në vendimmarrje

ZHVILLIMI EKONOMIK VENDOR

Planifikimi strategjik
Planifikimi i buxhetit
Nxitja e bizneseve
Nxitja e punësimit
me fokus te veçantë gratë e të rinjtë

TË DREJTAT E NJERIUT NË NIVEL LOKAL

Gratë
Grupet me nevoja të veçanta
Romët/egjiptianët
Mbrojtja nga Diskriminimi

Fokus grupet: Me synimin e marrjes së mendimit qytetar në muajin korrik u organizuan 5 fokus grupe me përfaqësues të komunitetit dhe banorë të qytetit Shkodër dhe njësive administrative Bërdicë, Dajç dhe Ana e Malit. Në takime morën pjesë përfaqësues të OJQ, individë komunitarë që përfaqësonin grupe të marginalizuara, qytetarë aktivë, kryepleq fshatrash, të cilët me anë të pikëzimit vlerësuan performancën e bashkisë dhe identifikuan nevojat dhe prioritetet e qytetarëve. Në vlerësimin e komunitetit për qeverisjen procesi pati pjesëmarrje të balancuar gjinore. Gjatë realizimit të fokus grupeve me komunitetin, pjesëmarrësit u prezantuan me qëllimin dhe objektivat e projektit, informacione mbi zbatimin e Reformës Administrative-Territoriale, ndryshimi i kuadrit ligjor dhe mekanizmat që mbështesin pjesëmarrjen e qytetarëve në vendimmarrje.

Intervista gjysmë të strukturuar: Pas takimit me qytetarët u organizuan intervista gjysmë të strukturuar me përfaqësues të Bashkisë, ku u ofruesit e shërbimeve vetë-vlerësuan përmes sistemit të pikëzimit shërbimet që ata ofrojnë për komunitetin. Intervistat përfshinë Kryetaren e Bashkisë, drejtorinë e shërbimeve sociale, drejtorinë e projekteve dhe administratorët e njësive Bërdicë, Dajç dhe Ana e Malit. Shkalla e vlerësimit sipas pikëzimit që u përdor në Vlerësimin e Komunitetit për Qeverisjen si me qytetarët, ashtu edhe me bashkinë është si më poshtë:

Kriteret		Pikëzimi
Nuk ofrohet shërbim ose cilësia është shumë e dobët		1-Shumë keq
Shërbimi ofrohet, por cilësia është e dobët		2- Keq
Shërbimi ofrohet dhe është relativisht i mirë		3- Çka (mesatar)
Shërbimi ofrohet me cilësi të mirë		4- Mirë
Shërbimi ofrohet me cilësi të lartë		5- Shumë mirë

Analizimi i të dhënave: Moment shumë i rëndësishëm i VKQ është hedhja dhe analizimi i të dhënave nga fokus grupet dhe intervistat me ofruesit e shërbimeve. Gjatë kësaj faze është bërë edhe konsolidimi në një skedë i pikëzimit dhe gjetjeve nga qytetarët dhe ofruesit e shërbimeve. Pjesë thelbësore e punës ishte edhe konsultimi me dokumente/strategji dhe informacione të tjera që jepnin një ide më të qartë të fushave dhe treguesve të analizuar.

Prezantimi publik: Faza e fundit e VKQ në Bashkinë Shkodër ishte prezantimi publik i procesit të vlerësimit. Ai u organizua në formën e një forumi publik me qytetarët e Shkodrës. Përveç Kryetares së bashkisë dhe stafit të saj, në takim morën pjesë edhe përfaqësues të OJQ-ve që veprojnë në Shkodër, individë komunitarë që përfaqësonin grupe të marginalizuara, qytetarë aktivë, administratorë e kryepelq fshatrash të cilët morën pjesë në fokus grupet e organizuara. Takimi përfshiu një prezantim të gjetjeve nga ky proces, dhe në fund u ofruan rekomandimet që dolën nga takimet me qytetarët. Kryetarja e Bashkisë vlerësoi procesin si një mundësi e mirë për të marr mendimin e qytetarëve dhe si një formë e mirë për të rritur bashkëpunimin dhe dialogun me ta në të ardhmen. Rekomandimet do të merren parasysh në hartimin e buxhetit të vitit pasardhës, si dhe do të bëhen pjesë e Planit Strategjik të Territorit që është në proces hartimi.

6. PËRMBLEDHJE E REZULTATEVE

Siç u shpjegua më sipër në raport, në procesin e Vlerësimit të Komunitetit për Qeverisjen u përfshinë qytetarët e njësisë administrative qendër Shkodër dhe njësive administrative Bërdicë, Dajç dhe Ana e Malit. Paralelisht me ta u intervistuan edhe punonjësit e bashkisë/ofruesit e shërbimeve. Sipas shpjegimit të mësipërm, për procesin e vlerësimit u përdor sistemi i pikëzimit nga 1 në 5. Më poshtë keni rezultatet e dala dhe analizuara nga ky vlerësim.

- a) **Cilësia dhe efiçenca e shërbimeve publike** - rrugë/ trotuare, ndriçim, pastrim, gjelbërim, furnizim me ujë të pijshëm dhe kanalizime, kanalet kulluese e vaditëse, pyjet e kullotat

CILËSIA DHE EFIÇENCA E SHËRBIMEVE PUBLIKE		
	TË INTERVISTUARIT	PIKËZIMI
QYTET	Qytetarët	2.8
	Ofruesit e shërbimeve	4
NJËSI ADMINISTRATIVE	Qytetarët	2.5
	Ofruesit e shërbimeve	3.5

- b) **Demokracia vendore – mirëqeverisja** – informimi dhe komunikimi, transparenca në vendimmarrje, pjesëmarrja në vendimmarrje

DEMOKRACIA VENDORE – MIRËQEVERISJA		
	TË INTERVISTUARIT	PIKËZIMI
QYTET	Qytetarët	3.5
	Ofruesit e shërbimeve	4.5
NJËSI ADMINISTRATIVE	Qytetarët	2.5
	Ofruesit e shërbimeve	3.5

- c) **Zhvillimi ekonomik vendor** - planifikimi strategjik, nxitja e biznesit, nxitja e punësimit, mbledhja e të ardhurave dhe planifikimi i buxhetit

ZHVILLIMI EKONOMIK VENDOR		
	TË INTERVISTUARIT	PIKËZIMI
QYTET	Qytetarët	2.8
	Ofruesit e shërbimeve	3.5
NJËSI ADMINISTRATIVE	Qytetarët	1.7
	Ofruesit e shërbimeve	3

- d) **Të drejtat e njeriut në nivel lokal** - gratë, grupe me nevoja të veçanta, romët dhe egjiptianët, mbrojtja nga diskriminimi

TË DREJTAT E NJERIUT NË NIVEL LOKAL		
	TË INTERVISTUARIT	PIKËZIMI
QYTET	Qytetarët	3
	Ofruesit e shërbimeve	4
NJËSI ADMINISTRATIVE	Qytetarët	2.3
	Ofruesit e shërbimeve	3

Përveç sistemit të pikëzimit pjesëmarrësit në vlerësim patën mundësinë të jepnin edhe komente e sugjerime/rekomandime. Më poshtë po rendisim disa prej gjetjeve dhe rekomandimeve kryesore, që qytetarët dhe ofruesit e shërbimeve kanë bërë në Bashkinë Shkodër.

7. GJETJET KRYESORE

Ky vështrim krahasues ndihmon për të kuptuar më qartë diferencat në shërbimet që ofrohen për banorët në territore të ndryshme të bashkisë. Procesi i vlerësimit ka treguar se diferencat aktuale mes zonës urbane dhe rurale brenda territorit të bashkisë vijnë në një masë të konsiderueshme nga mungesa e investimeve në ish-komunitat në periudhën përpara reformës territoriale, por gjithsesi janë diferenca që duhet të adresohen në respekt të të drejtës së qytetarëve për të marrë të njëjtat shërbime pavarësisht zonës ku banojnë. Nga krahasimi i vlerësimeve të kryera nga komuniteti në zonën urbane kundrejt zonës rurale rezulton:

a) Cilësia dhe efiçenca e shërbimeve publike

- Ka një diferencë të dukshme të vlerësimit të qytetarëve të përfshirë në procesin e VKQ-së për **cilësinë e rrugëve dhe trotuareve** si brenda Bashkisë, ashtu edhe midis bashkisë dhe njësive administrative përbërëse të saj. Dukshëm cilësia e rrugëve dhe trotuareve është vlerësuar më mirë në zonat kryesore të qytetit; është vlerësuar më pak në zonën periferike të vetë qytetit në lagjen "Mark Lula" dhe shumë më pak në Bërdicë, Dajç dhe Anën e Malit.
- E njëjta diferencë në vlerësim vihet re edhe tek **ndriçimi dhe pastrimi** ku raportohet situatë e mirë në zonën qendrore dhe problematike në periferi dhe rrugë dytësore.
- **Furnizimi me ujë të pijshëm** rezulton problematik për të gjitha njësitë e përfshira në vlerësim. Mosfurnizimi me ujë gjatë gjithë ditës rrit shpenzimet e konsumatorëve pasi janë të detyruar të përdorin pompa e depozita për të pasur ujë në shtëpitë e tyre. Në zonën e qytetit raportohen shpime të paligjshme për furnizim me ujë, si dhe përdorim i ujit të pijshëm për vaditje apo në lavazhe.
- Në të tre njësitë Bërdicë, Dajç, Ana e Malit komuniteti i përfshirë në vlerësim është shprehur i pakënaqur për bllokimin e vazhdueshëm të **kanaleve kulluese**, ku ndërhyrjet për pastrim nuk janë të vazhdueshme por vetëm në periudhën e shirave.

b) Demokracia vendore-mirëqeverisja

- E përbashkëta e zonës urbane me zonën rurale në këndvështrimin e **informimit dhe komunikimit me autoritetet vendore** qëndron të faktin që ata vlerësojnë që kanë mundësi për të marrë informacion prej tyre. Rrugët e marrjes së informacionit janë të ndryshme. Në zonën urbane përdoren më shumë interneti në zonën rurale nga administrata dhe tabelat informative. Gjithsesi vihet re një ndryshim brenda vetë zonës urbane pasi pjesëmarrësit në fokus grup që banojnë në periferi të qytetit u shprehën se nuk kanë akses në internet dhe se kur i drejtohen institucioneve i vonojnë në dhënie e përgjigjes. Shpesh ka vështirësi nga mosnjohja e problemit apo edhe sorollatja e punonjësve të bashkisë.

- Të gjitha fokus grupet treguan që pjesëmarrësit ishin në dijeni që Bashkia organizonte takime me komunitetin, si një **formë që nxiste përfshirjen e mendimit të tyre në vendimmarrje**. Ndryshe nga qendra e zonës urbane ku një pjesë e pjesëmarrësve u shprehën se ishin njoftuar/kishin marrë pjesë në takime të tilla, pjesëmarrësit në fokus grupe që banonin në periferi u shprehën se nuk lajmëroheshin për këto takime. E përbashkëta e fokus grupeve qëndronte në faktin që edhe ata që kishin marrë pjesë në takime të tilla mendonin se opinionet e shprehura në këto dëgjesa/takime nuk janë mbajtur shumë në konsideratë nga Bashkia dhe kjo ka nxitur në vijim indiferentizmin e qytetarëve.

c) Zhvillimi Ekonomik Vendor

- Ka një mungesë informimi të gjerë në lidhje me **ekzistencën e planit strategjik për zhvillimin ekonomik** dhe akoma më shumë me çfarë parashikon ky plan për secilën prej tre njësive administrative objekt i këtij vlerësimi, sikurse dhe për zonën periferike të Bashkisë Shkodër, ndryshe nga fokus grupi në lagjet qendër qyteti që ishin në dijeni si të ekzistencës së planit, sikurse kishin marrë pjesë në dëgjesa publike të organizuara nga Bashkia për këtë qëllim.
- Pjesëmarrësit në të gjitha fokus grupet (si në qendër edhe periferi edhe njësiti administrative) **nuk ishin në dijeni të ndonjë strategjie, politike apo plani të Bashkisë për nxitjen e biznesit privat**. Gjithsesi pjesëmarrësit në vlerësimin në qendër të Bashkisë u shprehën se është lehtësuar taksa për gratë dhe ka një ndjeshmëri më të madhe për to për ti inkurajuar në hapjen e bizneseve.
- Në të gjitha fokus grupet pjesëmarrësit raportuan të njëjtën formë të njoftimit për detyrimin për taksa nga Bashkia: faturat që shkojnë në banesa dhe të njëjtën formë detyrimi për ti paguar: mosdhënien e certifikatave në rast mos pagimi. **Banorët e zonës periferike të qytetit dhe të zonave rurale u shprehën se taksat nuk paguhen nga një pjesë për shkak të gjendjes ekonomike**, si dhe **ka mospërputhje mes taksave që paguajnë dhe shërbimit të ofruar nga ujësjellësi**, pasi ka zona ku nuk ka ujë e megjithatë ata paguajnë.

d) Të drejtat e njeriut në nivel lokal

- **Dukshëm ka mungesë informimi të banorëve të zonave rurale mbi aktivitetin e Bashkisë në këndvështrimin e adresimit të dhunës me bazë gjinore**. Ndryshe nga zona urbane, shumica e pjesëmarrësve në fokus grup në Dajç dhe në Bërdicë nuk ishin në dijeni të ekzistencës së programeve të Bashkisë për adresimin e dhunës me bazë gjinore, si dhe nuk ishin në dijeni të fushatave të ndërgjegjësimit të ndërmarra për këtë çështje, ndërsa një pjesë e pjesëmarrësve në Dajç u shprehën se ishin në dijeni të takimeve të zhvilluara nga shoqatat në lidhje me dhunën ndaj gruas.
- Në lidhje me ekzistencën e programeve të **veçanta për mbrojtjen dhe garantimin e të drejtave të grupeve me nevoja të veçanta** pjesëmarrësit në fokus grupin në Dajç ishin të informuar për faktin që Bashkia po hartonte një plan social që synon gjithë përfshirjen e këtyre grupeve dhe angazhimin e gjithë strukturave. Pjesëmarrësit në Bërdicë nuk kishin dijeni për ekzistencën e programeve të Bashkisë, ndërsa pjesëmarrësit në Anën e Malit ishin në dijeni të programeve për fëmijët jetim dhe të komunitetit rom. Në të tre fokus grupet pjesëmarrësit u shprehën se Bashkia bashkëpunon me shoqërinë civile për këto grupe, si dhe e vlerësuan punën e Bashkisë në këtë drejtim si “mjaftueshëm”

- **Ndryshe nga pjesëmarrësit e fokus grupit në lagjet qendër të Bashkisë Shkodër që që dinin se Bashkia ka** program të veçantë për mbrojtjen dhe garantimin e të drejtave të romëve dhe egjiptianëve e madje bashkëpunon me disa shoqata për këtë qëllim, banorët e “Mark Lulës” dhe njësive administrative nuk kishin informacion për këtë grup.
- E njëjta situatë në lidhje me **mbrojtjen nga diskriminimi**. Banorët e qendrës pohojnë se Bashkia ka një zyrë që adreson çështjet që lidhen me mbrojtjen nga diskriminimi, si pjesë e drejtorisë së shërbimeve sociale si dhe një program specifik në përputhje me ligjin respektiv, ndërsa periferia dhe njësitë nuk ishin në dijeni të ekzistencës së ligjit për mbrojtjen nga diskriminimi dhe as të ndonjë programi të ndërmarrë nga Bashkia për këtë qëllim.

8. KONKLUSIONE DHE REKOMANDIME

8.1 KONKLUSIONE PËR QYTETIN

8.1.1 SHËRBIMET PUBLIKE – CILËSIA DHE EFIÇENCA

Rrugët dhe trotuaret

Lagjet në qendër: Në Shkodër ka një përmirësim të dukshëm të ndërrhyrjeve në infrastrukturën rrugore. Janë ndërtuar shumë rrugë, megjithatë qytetarët e përfshirë në procesin e VKQ-së kanë vlerësuar se cilësia e tyre, veçanërisht në zonat periferike të qytetit nuk ka qenë në nivelin e standardit të kërkuar. Problemi i cilësisë jo të mirë është evident më tepër në rrugët periferike. Sipas qytetarëve vihen re prishje të rrugës, pusetave, trotuareve dhe heqje e kapakëve të pusetave. Ata e lidhin këtë situatë me cilësinë e punës së supervizorëve dhe mungesës së kontrolleve e mirëmbajtjes pas ndërtimit të rrugëve. Në Shkodër s'ka asnjë semafor, por ka sinjalistikë horizontale dhe vertikale sidomos në rrugët kryesore. Ka probleme në rrugën e Shirokës, ku pas shirave ka rënie të gurëve në rrugë. Pavarësisht se rruga është rregulluar trotuaret kanë filluar të prishen.

Lagja “Mark Lula”: Rrugët kryesore janë në gjendje të mirë e sidomos unaza është ndërtuar mjaft mirë. Nuk mirëmbahen rrugët dytësore, disa rrugë janë ende të paasfaltuara, në mënyrë të veçantë sheshet mes pallateve janë të pasistemuara e të paasfaltuara. Trotuare ka, por nuk mirëmbahen nga ferrat, lëvizja e pllakave, etj.

Ndriçimi dhe cilësia e shërbimit

Lagjet në qendër: Në qendër ka ndriçim të rrugëve, por mungojnë në disa rrugë periferike dhe dytësore. Kur prishen ose digjen llampat shpesh rregullohen me vonesë ose nuk rregullohen fare.

Lagja “Mark Lula”: Ndriçim ka vetëm rruga kryesore, mungon në rrugët dytësore dhe periferike.

Pastrimi dhe cilësia

Lagjet në qendër: Pastrimi është më i mirë në qendër, ka mangësi në zonat periferike. Në rrugën pedonale që është njëkohësisht rrugë turistike ka filluar lëvizja e pllakave dhe niveli i papastërtisë është rritur. Janë prishur edhe stolat. Kërkohe shtimi i sasisë së koshave. Pastrueset mbeturinat i hedhin në puseta duke u bërë shkak për bllokimin e pusetave gjatë shiut. Në lagjet periferike ka dalje të ujërave të zeza që prishin pastërtinë e ambientit dhe bëhen shkaktare epidemish.

Lagja “Mark Lula”: Pastrimi në shumë rrugë mungon dhe mungojnë koshat e mbeturinave në sasinë e duhur.

Gjelbërimi

Lagjet në qendër: Në vitet e fundit është shtuar sipërfaqja e gjelbëruar, por mungojnë hapësirat e gjera publike në qytet. Duhet shfrytëzuar dëshira e komunitetit për gjelbrimin duke rritur vullnetarizmin. Në qytet ka zona të gjelbëruara, sidomos në periferi ku ka bahçe private

Lagja “Mark Lula”: Mungon gjelbërimi publik, i krijuar nga ndërhyrjet e vetë Bashkisë për të sistemuar dhe gjelbëruar hapësirat publike.

Uji i pijshëm dhe kanalizimet

Lagjet në qendër: Qyteti furnizohet me ujë të pijshëm, por zonat periferike vuajnë. Qytetarët nuk paguajnë vetëm faturën e ujësjellësi; shpenzimet e energjisë elektrike u shtohen pasi paguajnë edhe për pompat që kanë vendosur dhe përdorin nga mungesa e prurjes së ujit nga ujësjellësi. Mungojnë në shumë zona sahatet e ujësjellësit. Qytetarët në shumë zona periferike kanë kryer shpime të paligjshme që prishin regjimet e ujërave nëntokësore. Po kështu, uji i pijshëm përdoret për vaditjen e luleve, kopshteve, si dhe për lavazhet.

Lagja “Mark Lula”: Ujë ka zona-zona, kurse kanalizimet mungojnë në rrugicat e kësaj lagjeje. Këtu s’ka as ujësjellës dhe në shumë familje mungon uji i pijshëm. Familje të ndryshme kanë kryer shpime për furnizimin me ujë. Nuk ka aparate të matjes së sasisë së konsumuar të ujit të pijshëm. Përdoret uji i pijshëm për vaditjen e luleve, kopshteve, si dhe për lavazhet.

8.1.2 DEMOKRACIA VENDORE DHE MIRËQEVERISJA

Informimi dhe komunikimi

Lagjet në qendër: Pjesëmarrësit në fokus grup mendonin se kishin akses në informacionin zyrtar të Bashkisë. Të dhënat që kërkonin i merrnin me lehtësi si përmes faqes në ueb, ashtu edhe përmes kërkesës së drejtpërdrejtë në bashki. Mendonin se informacioni i dhënë ishte i qartë dhe i kuptueshëm.

Lagja “Mark Lula”: Pjesëmarrësit në fokus grup mendonin se e merrnin me vështirësi informacionin, pasi një pjesë e mirë e tyre dhe komunitetit ku jetojnë nuk kanë akses në internet. Ka qytetarë që nuk dinë ku të drejtohen për të marrë informacion për çështje që ju interesojnë. Kur i drejtohen institucioneve, i vonojnë në dhënien e përgjigjes. Shpesh ka vështirësi nga mosnjohja e problemit apo edhe sorollatja e punonjësve të bashkisë.

Transparenca ne vendimmarrje

Lagjet në qendër: Pjesëmarrësit në fokus grup ishin në dijeni të ekzistencës së një faqeje në internet të Bashkisë Shkodër, si dhe njoftimet bëheshin publike në hollin e bashkisë. Ata mendonin se njoftimet për mbledhjen e këshillit bashkiak duhet të bëheshin shumë kohë më parë datës së mbledhjes.

Lagja “Mark Lula”: Pjesëmarrësit ishin në dijeni të ekzistencës së faqes në internet, por nuk e përdornin ose sepse nuk dinë të përdorin kompjuterin ose nuk kanë internet. Ishin në dijeni edhe të zyrës së informacionit të bashkisë. Ndonjëherë informoheshin nga media.

Pjesëmarrja në vendimmarrje

Lagjet në qendër: Nga fokus grupi i zhvilluar konkludohet se bashkia përdor forma të ndryshme për të informuar për takime publike: web, e-mail, median e shkruar dhe ftesa. Disa nga qytetarët kanë marrë pjesë në takimet e Bashkisë, por më shumë shoqëria civile. Pjesëmarrësit mendonin se opinionet e shprehura në këto dëgjesa/takime nuk janë mbajtur shumë në konsideratë nga bashkia dhe kjo ka nxitur në vijim indiferentizmin e qytetarëve.

Lagja “Mark Lula”: Shumica e pjesëmarrësve në fokus grup deklaruan se nuk lajmërohen për takime publike që organizon Bashkia dhe se vetëm shoqëria civile është më e informuar për aktivitetet e bashkisë. Qytetarët mendonin se duhen lajmërime edhe nëpër lagje ku të ketë kënde informacioni e lajmërimesh. Ishin në dijeni që mbledhjet e këshillave janë të hapura për qytetarët, por nuk kanë interes t’i ndjekin.

8.1.3 ZHVILLIMI EKONOMIK VENDOR

Planifikimi strategjik

Lagjet në qendër: Ka patur plan strategjik për zhvillimin për qytetin dhe është në proces përgatitje një plan zhvillimi që përfshin të gjithë territorin e plotë të kësaj bashkie. Disa nga pjesëmarrësit në fokus grup u shprehën se ishin në dijeni të programit, pasi kishin marrë pjesë në dëgjesa publike.

Lagja “Mark Lula”: Vetëm një pjesë e pjesëmarrësve në fokus grup ishin në dijeni të ekzistencës së një plani strategjik të bashkisë për zhvillimin ekonomik. Pjesëmarrësit mendonin se planet me ndikim komunitet janë të pakta.

Nxitja e bizneseve

Lagjet në qendër: Pjesëmarrësit në fokus grup mendonin se nuk ka politika të mirëfillta sidomos për nxitjen e biznesit familjar. Është sjellë shembulli i Gjakovës në nxitjen e biznesit familjar. Nga 8 prioritete që ka bashkia, nxitja e biznesit privat është e renditur e gjashta. Inkubatorët e biznesit janë jo ekzistente. Nuk ka një zyrë konsultimi që të orientojë bizneset. Është lehtësuar taksa për gratë dhe ka një ndjeshmëri më të madhe për to për ti inkurajuar në hapjen e bizneseve. Mungon pika info e turizmit për Shkodrën.

Lagja “Mark Lula”: Pjesëmarrësit në fokus grup nuk ishin në dijeni të ndonjë strategjie, politike apo plani të bashkisë për nxitjen e biznesit privat, sidomos në lagjet e tyre nuk kanë ndjerë ekzistencën e ndonjërës prej tyre. Nuk ishin në dijeni të shërbimeve që bashkia ofron për bizneset lokale. Ata mendonin se nevojat e grave për punësim janë të mëdha sidomos në lagjet periferike, por nuk kanë ndihmë nga bashkia.

Nxitja e punësimit

Lagjet në qendër: Pjesëmarrësit në fokus grup mendojnë se të rinjtë dhe gratë vuajnë më së shumti nga papunësia. Ata vlerësojnë se ka filluar një klimë e re në lidhje me punësimin dhe se po bëhen përpjekje, por e shohin të lidhur me përpjekjet e Zyrës së Punës dhe kurset profesionale. Nuk janë të informuar mbi ekzistencën e strukturave të vetë bashkisë të fokusuar në çështjet e punësimit, apo për ekzistencën e programeve në këtë drejtim. Vlerësimi i tyre për rolin e bashkisë në punësimin e të rinjve dhe grave ishte: “nuk është e mjaftueshme”

Lagja “Mark Lula”: Pjesëmarrësit në fokus grup mendojnë se të rinjtë dhe gratë vuajnë më së shumti nga papunësia. Ata nuk ishin në dijeni të ndonjë përpjekje të bashkisë në këtë fushë.

Zyra rajonale e punësimit ka ofruar vende pune për këtë grup në fasoneri dhe shumë gra të kësaj lagjeje janë marrë pjesë në trajnime.

Mbledhja e të ardhurave dhe planifikimi i buxhetit

Lagjet në qendër: Pjesëmarrësit në fokus grup pohuan se njoftohen nga bashkia për detyrimin e tarifave dhe taksave vendore nëpërmjet faturave që shkojnë në banesa, si dhe njoftimeve në faqen e bashkisë. Taksat përgjithësisht paguhen, ndërsa bashkia përdor si formë detyrimi mos dhënien e certifikatave në rastet e mospagimit të taksave lokale. Një pjesë e zonave periferike nuk paguajnë taksat. Ato theksuan se ka mospërputhje midis taksave që paguajnë dhe shërbimit të ofruar nga ujësjellësi, pasi ka zona ku nuk ka ujë e megjithatë ata paguajnë. Ata ishin të informuar mbi dëgjuesat publike të zhvilluara nga bashkia në lidhje me planifikimin e buxhetit.

Lagja “Mark Lula”: Pjesëmarrësit në fokus grup pohuan se njoftohen nga Bashkia për detyrimin e tarifave dhe taksave vendore nëpërmjet faturave që shkojnë në banesa. Taksat nuk paguhen nga një pjesë për shkak të gjendjes ekonomike. Bashkia përdor si formë detyrimi mos dhënien e certifikatave në rastet e mospagimit të taksave lokale.

8.1.4 TË DREJTAT E NJERIUT NË NIVEL LOKAL

Gratë

Lagjet në qendër: Bashkia ka një zyrë dhe një punonjës që trajton rastet e dhunës në familje, por pjesëmarrësit kanë vlerësuar se duhet bërë më shumë duke bashkëpunuar më shumë me policinë, aktorë të tjerë shtetëror dhe shoqatat e grave që kanë mision adresimin e dhunës ndaj gruas. Fushatat e ndërgjegjësimit jo të veçuara e të ndërmarra nga vetë Bashkia, por në bashkëpunim me shoqata lokale si “Gruaja te Gruaja”. Pjesëmarrësit në fokus grup kanë vlerësuar se Bashkia është më e angazhuar në çështjen e dhunës ndaj grave se sa ndaj çështjeve të tjera me interes për gruan si: pjesëmarrja në vendimmarrje politike, punësimi i grave dhe nxitja e biznesit të grave. Pjesëmarrëset në fokus grup vlerësojnë se ka një rritje të ndjeshme të pjesëmarrjes së gruas në Këshill Bashkiak dhe në drejtim. Janë 21 gra në Këshill Bashkia (40% e këshillit janë gra) dhe në drejtim janë Kryetarja një një Nënkryetare. Ka një numër të madh grash dhe vajzash të punësuar në Bashki.

Lagja “Mark Lula”: Pjesëmarrësit u shprehën se ka programe për dhunën ndaj gruas, por më shumë nga shoqëria civile se sa nga Bashkia. Pjesëmarrësit u shprehën se Bashkia duket më e angazhuar për çështjet e dhunës ndaj gruas sepse bashkëpunon me shoqërinë civile dhe për pjesëmarrjen e gruas në politikë, pasi në administratë në Bashki ka shumë gra, po kështu kryetarja dhe nënkryetarja janë gra.

Grupe me nevoja të veçanta

Lagjet në qendër: Komuniteti i përfshirë në fokus grup nuk ishte dijeni të ekzistencës së një programi të veçantë për mbrojtjen dhe garantimin e te drejtave të këtij grupi, si dhe përfshirjen sociale të tij. Bashkia bashkëpunon me shoqatat “The Door” dhe “Hapat e lehtë” me fokus këtë target grup. Pjesëmarrësit në fokus grup e kanë vlerësuar të pamjaftueshëm angazhimin e Bashkisë për këto grupe.

Lagja “Mark Lula”: Pjesëmarrësit u shprehën se Bashkia ka program të veçantë për grupet me nevoja të veçanta dhe se bashkëpunon me organizatat, por ky ndonjëherë është selektiv. Puna e bashkisë për këtë grup është vlerësuar: “Duhet punuar më mirë”.

Romët dhe Egjiptianët

Lagjet në qendër: Bashkia ka program të veçantë për mbrojtjen dhe garantimin e të drejtave të këtij grupi, si dhe për përfshirjen sociale. Ajo ka lidhur 2 akt marrëveshje me PNUD dhe “Save the Children” që po punojnë aktualisht me dhe për komunitetet rome dhe egjiptiane. Nga komuniteti angazhimi i bashkisë për romët dhe egjiptianët është vlerësuar “mjaftueshëm”.

Lagja “Mark Lula”: Pjesëmarrësit u shprehën se nuk kishin informacion për program të Bashkisë për romët dhe egjiptianët, por dëgjonin shpesh herë se ka fonde për këto grup. Mendonin se bashkia bashkëpunon me shoqatat për romët dhe egjiptianët. Nga komuniteti angazhimi i bashkisë për romët dhe egjiptianët është vlerësuar : “Duhet punuar më shumë dhe më mirë”.

Mbrojtja nga diskriminimi

Lagjet në qendër: Bashkia ka një zyrë që adreson çështjet që lidhen me mbrojtjen nga diskriminimi, si pjesë e drejtorisë së shërbimeve sociale si dhe një program specifik në përputhje me ligjin respektiv. Po bëhen përpjekje në këtë fushë.

Lagja “Mark Lula”: Shumica e pjesëmarrësve në fokus grup nuk ishin në dijeni të ekzistencës së ligjit për mbrojtjen nga diskriminimi dhe as të ndonjë programi të ndërmarrë nga Bashkia për këtë qëllim. Ata u shprehën se duhen vlerësuar më shumë nevojat e tyre, sidomos për komunitetin e asaj lagjeje.

8.2 KONKLUZIONE DHE REKOMANDIME PËR NJËSITË ADMINISTRATIVE

8.2.1 SHËRBIMET PUBLIKE - CILËSIA DHE EFIÇENCA

Rrugët dhe trotuaret

Dajçi: Komuniteti i përfshirë në procesin e VKQ-së vlerëson në tërësi si të kënaqshme cilësinë e rrugëve në zonën e Dajçit, por nuk janë të kënaqur me rrugët e lagjeve. Rruga për në fshatin Mali i Gjymit është shumë e keqe dhe nevojiten investime për rikonstrukcionin e saj. Mungon transporti publik si me qytetin edhe me fshatrat përreth.

Bërdica: Cilësia e rrugëve në këtë njësi është vlerësuar mesatarisht mirë nga komuniteti i përfshirë në VKQ. Mungon transporti publik dhe qytetarët shprehen të pakënaqur për marrëdhënie të parregulluar nga Bashkia me operatorët privat.

Ana e Malit: Rruga kryesore është në gjendje të mirë, por mungon mirëmbajtja dhe kontrolli për problematikat. Mungon sinjalistika dhe ndriçimi. Nuk ka asfaltim të rrugëve në brendësi të lagjeve. Mungon transporti publik dhe qytetarët shprehen të pakënaqur për marrëdhënie të parregulluar nga Bashkia me operatorët privat.

Pastrimi dhe cilësia

Komuniteti i përfshirë në tre fokus grupet e veçuara për secilën prej tre njësive administrative Dajç, Bërdicë dhe Ana e Malit ka vlerësuar në mënyrë të njëjtë cilësinë e pastrimit në secilën prej tyre: vlerësim mesatar, ka nevojë për përmirësime të ndjeshme.

Uji i pijshëm, kanalizimet, kanalet kulluese

Dajçi dhe Bërdica: Aspak të kënaqur, nuk ka ujë dhe kanalizime. Kullimi i dobët, vaditja mungon, kanalet janë të amortizuara. Pas përmbytjeve janë pastruar kanalet kulluese dhe janë venë në efikasitet, por duhen ndërhyrje të vazhdueshme. Shërbimi i dobët

Ana e Malit: Ka mendime të ndryshme mes komunitetit në lidhje me furnizimin me ujë: disa mendojnë mirë, ka ujë disa ore në ditë dhe përdorin puse, por disa të tjerë mendojnë se situata është e keqe. Kanalizime ka. Kanalet kulluese edhe kur ekzistojnë, nuk pastrohen.

8.2.2 DEMOKRACIA LOKALE - MIRËQEVERISJA

Informimi dhe komunikimi

Pjesëmarrësit në secilin prej tre fokus grupeve (Nga Dajçi, Bërdia dhe Ana e Malit) u shprehën se kishin mundësi për të marrë informacion nga njësia administrative. Pranë njësisë ka tabela informative, sikurse edhe broshura. U shprehën gjithashtu se kur e kanë të nevojshme marrin sqarime edhe përmes administratës.

Transparenca ne vendimmarrje

Pjesëmarrësit në të tre fokus grupet u shprehën se forma e vetme që njohin për t'u njohur me vendimet e bashkisë është vetë njësia administrative.

Pjesëmarrja në vendimmarrje

E vetmja formë e marrjes së mendimit të komunitetit nga bashkia që pjesëmarrësit e fokus grupit në Dajç njihnin, ishin takimet. Ata sqaruan se informoheshin nga kryeplaku për takimet që zhvilloheshin dhe ndonjëherë edhe përmes e-mail apo me celular. Pjesëmarrësit në fokus grupet në Bërdicë dhe Anën e Malit dhanë edhe forma të tjera njoftimi si telefonit, shpalljeve dhe komunikimit gojor. Një pjesë e pjesëmarrësve u shprehën se kanë marrë pjesë në takime të zhvilluara nga bashkia, por mendonin se mendimet që kanë shprehur në takime nuk janë marrë parasysh. Në të tre grupet pjesëmarrësit u shprehën se drejtuesi i njësisë dhe kryeplaku ishin aktiv për të përcjellë shqetësimet e njësisë.

8.2.3 ZHVILLIMI EKONOMIK VENDOR

Planifikimi strategjik

Ka një mungesë informimi të gjerë në lidhje me ekzistencën e planit strategjik për zhvillimin ekonomik dhe akoma më shumë me çfarë parashikon ky plan për secilën prej tre njësive administrative objekt i këtij vlerësimi. Kjo është e dukshme në komentet e bëra në të tre fokus grupet: Në Dajç komentet “Është duke u bërë plani urbanistik dhe social, por shumë nuk janë në dijeni”, në Bërdicë “Është në proces” dhe në Anën e Malit “është duke u përgatitur, por nuk dimë sepse nuk na kanë informuar”.

Nxitja e bizneseve/fermerëve

Për të vlerësuar këtë komponent pyetja që ju drejtua pjesëmarrësve si në Dajç, edhe në Bërdicë edhe në Anën e Malit ishte: A ka programe/stimuj për mbështetjen e fermerit? Përgjigjet e marra në masën dërmuese ishin që nuk ka stimuj, ndërsa pjesa që u shpreh se ka stimuj nuk detajoi se cilat ishin ato dhe çfarë ndikimi kanë pasur.

Mbledhja e të ardhurave dhe planifikimi i buxhetit

Në të tre fokus grupet pjesëmarrësit janë shprehur se janë në dijeni të detyrimit për taksat vendore, pasi detyrimi u vjen përmes faturës dhe në raste të mos pagimit të tyre nuk u jepet shërbimi për çertifikatën. Ata u shprehën se një pjesë nuk i paguajnë taksat për shkak të pamundësisë ekonomike. Pjesëmarrësit në Bërdicë u shprehën se 70% e banorëve paguajnë taksa dhe se taksa e pastrimit ishte e padrejtë duke qenë që ky shërbim nuk jepet me cilësi. Në të tre fokus grupet pjesëmarrësit u shprehën se taksat vendore janë të larta.

8.2.4 TË DREJTAT E NJERIUT NË NIVEL LOKAL

Gratë

Shumica e pjesëmarrësve në fokus grup në Dajç dhe në Bërdicë nuk ishin në dijeni të ekzistencës së programeve të bashkisë për adresimin e dhunës me bazë gjinore, si dhe nuk ishin në dijeni të fushatave të ndërgjegjësimit të ndërmarra për këtë çështje. Një pjesë e pjesëmarrësve në Dajç u shprehën se ishin në dijeni të takimeve të zhvilluara nga shoqatat në lidhje me dhunën ndaj gruas. Pjesëmarrësit në fokus grupin në Anën e Malit u shprehën se Bashkia ka programe për të adresuar dhunën ndaj gruas, por ato nuk vihen në zbatim. Në Dajç pjesëmarrësit konsideruan se dhuna ndaj gruas dhe punësimi i grave janë dy çështje që duhen trajtuar me prioritet nga bashkia dhe vlerësuan punën në lidhje me to “relativisht mirë”. Në Anën e Malit pjesëmarrësit konsideruan dhunën ndaj gruas si një çështje që duhet të ketë prioritet nga bashkia.

Grupe me nevoja të veçanta

Në lidhje me ekzistencën e programeve të veçanta për mbrojtjen dhe garantimin e të drejtave të grupeve me nevoja të veçanta pjesëmarrësit në fokus grupin në Dajç ishin të informuar për faktin që bashkia po hartonte një plan social që synon gjithë përfshirjen e këtyre grupeve dhe angazhimin e gjithë strukturave. Pjesëmarrësit në Bërdicë nuk kishin dijeni për ekzistencën e programeve të bashkisë, ndërsa pjesëmarrësit në Anën e Malit ishin në dijeni të programeve për fëmijët jetim dhe të komunitetit rom. Në të tre fokus grupet pjesëmarrësit u shprehën se bashkia bashkëpunon me shoqërinë civile për këto grupe, si dhe e vlerësua punën e saj në këtë drejtim si “mjaftueshëm”.

Romët dhe Egjiptianët

Në të tre njësitë administrative pyetjes mbi ekzistencën e programeve për mbrojtjen dhe garantimin e të drejtave të komuniteteve rome dhe egjiptiane pjesëmarrësit i janë përgjigjur në mënyrë të njëjtë: “Në njësinë tonë nuk kemi romë dhe egjiptiane dhe nuk dimë nëse ka ndonjë program për ta”. Vetëm në Bërdicë pjesëmarrësit u shprehën se janë në dijeni të përpjekjeve të bashkisë dhe bashkëpunimin me shoqërinë civile pasi janë informuar përmes medias.

Mbrojtja nga diskriminimi

Shumica e pjesëmarrësve në tre fokus grupet në Dajç, Bërdicë dhe Ana e Malit nuk ishin në dijeni të ekzistencës së ligjit për mbrojtjen nga diskriminimi, dhe as të ndonjë programi të ndërmarrë nga bashkia për këtë qëllim. Vetëm disa pjesëmarrës në fokus grupin e Bërdicës u shprehën se ishin në dijeni të ekzistencës së ligjit. Pjesëmarrësit në fokus grupin e Anës së Malit referuan një rast të një gruaje të dhunuar nga bashkëshorti dhe që nuk kishte gjetur mbështetjen e policisë. Në tërësi u shprehën se kanë nevojë të informohen mbi ligjin për mbrojtjen nga diskriminimi.

8.3 REKOMANDIME

Rekomandimet në vijim i referohen problematikave të konstatuara nga komuniteti në të gjithë territorin e Bashkisë:

- E përbashkëta e të gjitha vlerësimeve të kryera në pesë territore të ndryshme të Bashkisë Shkodër qëndron tek niveli i ulët i informimit të komuniteteve mbi aktivitetin e bashkisë. Edhe pjesa që banon në zonën qendrore të bashkisë në disa prej çështjeve objekt i vlerësimit nuk kishte informim mbi çfarë bën dhe çfarë ka arritur bashkia. Kjo pjesë u shpreh se përdor faqen e ueb të Bashkisë Shkodër për tu informuar për aktivitetin e saj, por nga verifikimi i kësaj faqeje rezultoi që një numër i konsiderueshëm rubrikash janë të pa përditësuara që prej vitit 2014. Për këtë arsye rekomandojmë që bashkia të hartojë e zbatojë një strategji të mirë komunikimi me qëllim informimin e komuniteteve në të gjithë territorin e saj, si dhe përfshirjen e mendimit të tyre në çështjet me interes për ta.
- Vlerësimi tregoi se në shumë çështje ka diferenca mes shërbimit që ofrohet në zonën urbane me atë në zonën rurale brenda territorit të bashkisë, prandaj autoritetet vendore duhet të analizojnë këto diferenca dhe në planet e tyre t'i adresojnë për t'i eliminuar gradualisht e për të respektuar të drejtën e banorëve për të marrë shërbime të njëjta pavarësisht nga vendbanimi i tyre.
- Rekomandohen ndërhyrje në infrastrukturën e rrugëve dytësore dhe rrugët lidhëse, si në periferinë e qytetit ashtu edhe në zonat rurale. Rekomandojmë që në planifikimin e ndërhyrjeve infrastrukturore të mbahen gjithashtu në konsideratë nevojat për akses dhe lëvizshmëri të grupeve të ndryshme të përdoruesve me nevoja të veçanta (personat me aftësi të kufizuara, karrocet e fëmijëve dhe të moshuarit).
- E nevojshme është ndërhyrja e bashkisë në lidhje me transportin publik që duhet të lidhi veçanërisht zonën urbane me zonën rurale të saj.
- Shtrirje e ndriçimit edhe në zonat periferike të qytetit dhe në zonat rurale të saj, si dhe shërbim proaktiv (rregullime dhe mirëmbajtje).
- Vëmendje e shtuar kërkohet për pastrimin në zonën periferike të qytetit, si dhe i nevojshëm është shtimi i koshave për mbeturinat.

- Shtim i hapësirave të gjelbra dhe çlodhëse në lagjet periferike të qytetit dhe rekomandohet që në këtë çështje të ketë përfshirje të komunitetit në iniciativat e bashkisë për të rritur gjelbërimin.
- Furnizimi me ujë të pijshëm u raportua si problem në të pesë zonat objekt vlerësimi dhe duke qenë një çështje tejet e ndjeshme për banorët, rekomandojmë adresimin me prioritet nga bashkia.
- Rekomandohen pastrime të vazhdueshme të kanaleve kulluese në Bërdicë, Dajç, Ana e Malit.
- Njoftimet për mbledhjet e këshillit bashkiak duhet të bëhen disa ditë më parë dhe publike. Këshilli bashkiak duhet të ridimensionojë rolin e tij duke u përfshirë në jetën e komunitetit në takime me të shpeshta me ta, nga një anë për të kuptuar më mirë nevojat, prioritetet e komunitetit dhe mënyrën se si bashkia i adreson këto nevoja që kanalizohen në vendimet e këshillit, si dhe nga ana tjetër edhe për të eliminuar indiferentizmin që banorët shfaqin ndaj aktivitetit të këtij këshilli.
- Bashkia duhet t'i kushtojë vëmendje mbledhjes dhe analizës së të dhënave statistikore të cilat në fakt e ndihmojnë për të vlerësuar më mirë prioritetet dhe politikat që duhet të ndërmerren. Në mënyrë të veçantë të dhëna duhet të mblidhen e analizohen në lidhje me punësimin/papunësinë, rastet e dhunës në familje, etj, e në vijim të ndërtojë strategji e plane veprimi që adresojnë boshllëqet në politika apo shërbime për grupe specifike.
- Bashkia duhet të luaj një rol më aktiv në adresimin e dhunës në familje, veçanërisht në zonën rurale. Fushatat e informimit të ndërmarrë bashkë me shoqërinë civile janë pozitive, por ato duhet të koordinohen nga bashkia dhe të përfshijnë të gjithë aktorët që janë pjesë e mekanizmit për adresimin e dhunës (bashki, polici, shëndetësi, shërbime sociale etj) me qëllim që arrijnë ndikimin e duhur. I domosdoshëm që shërbimi për viktimat e dhunës në familje të jetë i shtrirë në të gjithë territorin e Bashkisë, si në zonën urbane, ashtu edhe atë rurale.
- Pjesëmarrësit janë shprehur për një rol të zbehtë dhe në disa raste inekzistent të bashkisë në lidhje me nxitjen e biznesit, si dhe të punësimit të të rinjve dhe grave. Kjo mund të jetë e lidhur edhe me nivelin shumë të ulët të informimit që komuniteti ka në lidhje me rolin e bashkisë në këtë drejtim, por rekomandojmë që si çështje të adresohet me prioritet nga bashkia si pjesë e planeve të saj strategjike.

RRETH QENDRËS ALEANCA GJINORE PËR ZHVILLIM

E themeluar në vitin 1994, Qendra Aleanca Gjinore për Zhvillim (GADC) është një organizatë jo fitimprurëse, jo partiake, me mbi 20 vjet eksperiencë në punë kërkimore, edukim publik, asistencë për zhvillim kapacitetesh, monitorim dhe avokim. GADC promovon zhvillimin demokratik dhe mirëqeverisjen me një fokus të veçantë në çështjet e barazisë gjinore dhe përfshirjes sociale. GADC është një organizatë lider në Shqipëri dhe në rajon, e mirënjohur për rolin e saj në prezantimin e çështjeve të rëndësishme në lidhje me të drejtat e grave, siç është dhuna me bazë gjinore dhe trafikimi i personave.

GADC është e njohur për zhvillimin e metodologjive të ndryshme për fuqizimin përmes zhvillimit ekonomik të grupeve vulnerabël, avokimit për çështje themelore ligjore e politika të rëndësishme siç janë Ligji “Për dhunën në marrëdhëniet familjare” apo “Ligji kundër diskriminimit”, Barazia Gjinore apo përfaqësimi i grave në politikë e vendim marrje. Prezantimi i çështjeve të buxhetimit gjinor në nivel lokal dhe qendror si dhe përfshirja e qytetarëve në vendimmarrje janë dy çështje për cilat GADC ka zhvilluar e zbatuar metodologji të veçanta të cilat sollën ndryshime të rëndësishme që adresojnë pabarazitë dhe përfshirjen sociale të grupeve vulnerabël në Shqipëri.

Që nga fillimi GADC ka zbatuar shumë projekte, të cilat kanë ndikuar në jetët e qindra pjesëmarrësve në aktivitetet e zhvilluara në të gjithë Shqipërinë. GADC ka një historik të gjatë bashkëpunimi të suksesshëm me aktorë të ndryshëm, përfshirë një numër të madh organizatash shqiptare, institucionesh publike në nivel qendror e lokal, rajonal dhe ndërkombëtar, sektorit privat, medias, akademisë etj. Disa nga aktorët kyç partnerë të GADC-së janë UN Women, UNDP, BE, Ambasada e SHBA, USAID, OSBE, Dhoma të Tregtisë, Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë, bashki të ndryshme etj.

GADC fuqizohet në punën e saj nga rrjeti i gjerë i bashkëpunëtorëve, ekspertëve dhe trajnerëve kombëtarë e ndërkombëtarë me formim të pasur akademik. GADC punon të shpërndajë sa më shumë informacion dhe të kthehet në një platformë për ndarje eksperiencash e njohurie me të gjithë e në të gjithë vendin.

VLERËSIMI I KOMUNITETIT PËR QEVERISJEN

RAPORT BASHKIA SHKODËR